

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

נושא הגיליון

'מחיקת השם ללא חשש'

מחיקה המותרת לכל הדעות

תכנית: בגיליון הקודם (מספר 285) למדנו את שיטות הפוסקים בדין איסור מחיקת השם ממסך דיגיטלי, שהרי כל פעולה במחשב הוא בעצם מחיקת השם המופיע בטקסט הממוחשב. בגיליון הנוכחי (מספר 286) נביא בעז"ה עצות שונות מצד ההלכה למחיקת השם ממסך מחשב ללא חשש, האם מותר למחוק כאשר אינו דרך השתתף, האם מועיל תנאי בכתיבה שלא תחול קדושה בכתב, האם חלה קדושה בשם ד' שנכתב שלא כדרך כתיבה, האם מותר למחוק שם ד' ממסך מחשב בדרך גרמא. בגיליון שאחרי (מספר 287) נעסוק בעצות טכניות, שלא יהיה חשש מחיקת השם.

הוספה: בנוסף לשיטות שהובאו בגיליון הקודם, יש לציין לתשובת הג"ר **משה הלברשטאם זצ"ל** כפי שהשיב לתלמידו **הג"ר אברהם יעקב גולדמינץ שליט"א** (עקבי פרשת השבוע ב עמוד 261), שבמסך שטוח כגון זה של מכשיר Palm יש לחוש למחיקת השם כיון שהחומר הכימי שבו - יש בו ממשות, אבל דיינו אם נחמיך בשם הוי"ה עצמו ולא בשאר השמות הקדושים שאינם נמחקים. לכן יש להזהר מלהעלות על המסך את שם הוי"ה הקדוש בכדי שלא להגיע למצב שבו יהיה צורך למוחקו. אם השם עלה בטעות אזי אסור למוחקו, ויש לחכות עד שהמכשיר ייכבה מעצמו (Auto off) ואחר כך להדליק באופן שהשם לא יעלה על המסך (על ידי Reset). מומלץ שלא להחזיק בזיכרון המכשיר קבצים המכילים את שם הוי"ה הקדוש (כגון חמשה חומשי תורה או ספירת העומר), בכדי שלא יעלו אותם בטעות על המסך.

1. אינו דרך השחתה

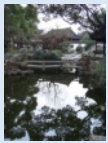
בכל דרך אסור: מדויק ברמב"ם (הלכות יסודי התורה פרק ו הלכה א), שאיסור מחיקת השם נאמר גם במחיקה שלא בדרך השחתה, כפי שדייק מלשונו **האבן האזל** (הלכות יסודי התורה פרק ו הלכה א), שלבגי איסור מחיקת השם

זכות התורה תעמוד לרפואת מורינו המשגיח הגאון הגדול רבי אהרן דוד בן צביה לאה חרש שליט"א בתוך שאר חולי ישראל

דבר העורך

'השתקפות קרני האור'

מהי כתיבה? כהקדמה לנושא מחיקת השם מטקסט ממוחשב, תחילה עלינו להגדיר מה נחשב כותב ומוחק בכל דיני התורה. ובכן, כתיבה פירושה 'שינוי צבע החומר' שממשות החומר השתנה, אבל אם רק משתנה 'השתקפות קרני אור' ונראה לעין האדם כאילו השתנה הצבע, אינו כלום, והוא פחות מכתב שאינו מתקיים שלזמן מועט נכתב!

שפינ'ל: אין חולק שמותר לעמוד בשבת מול מראה (שפינ'ל), ואין חשש כותב כאשר דמותו משתקפת, כי השינוי אינו צבע המראה עצמה, אלא צורת האדם משתקפת באמצעות קרני האור, ולכן נקרא שמו 'מראה' שעל ידו רואים את התמונה המקורית. [כמה אנשים שעומדים מול מראה, כל אדם רואה ממקום עומדו תמונה שונה, כי היא משקף את קרני האור לפי הזווית הגיעו, וכך נראה לעין האדם תמונת החפץ המקורי]. מאותה סיבה, מותר לציוד בשבת מול קרני השמש, אף שהליכתו יוצרת בסמוך לו צל אדם בבואה כצלמו בדמותו. ומותר לסגור את החלון בבית, אף שמחשיך את החדר ומשנה צבעו בכביכול.

נקודת המחלוקת: ומעתה יובן היטב שורש מחלוקת הפוסקים לגבי מחיקת השם ממסך מחשב, שהכל מודים שאיסור מחיקה שייך רק בשינוי צבע החומר כמו 'דיו וקלף', ואילו מחיקת השם המשתקף בראי באמצעות קרני האור, אין בו איסור מחיקה. ובמסך מחשב אין יוכוח במציאות הדברים כיצד פועלת תצוגת המסך, [במסכים הישנים 'החומר הזרחני' משתנה צבעו, במסכים החדשים 'הגביש הנוזלי' משתנה צבעו, במסכי פלזמה 'הגז' משתנה צבעו כאשר עובר דרכו זרם חשמל, 'כדיו אלקטרוני' משתנה מיקום הצבע של הכדוריות]. אלא נחלקו בלומדעס' כיצד להגדיר את המציאות, האם שינוי החוזר לכרייתו בחומר של המסך נחשב שינוי בעצם החומר ודינו ככותב בדיו, או שרק משתקף ודינו כקרני אור. ול'שיתטם' בפולמוס 'מצלמות אבטחה בשבת', האם העובר נחשב כותב בגרימת הרישום על המסך ובזכרון המצלמה.

ומפורש בדבריהם שבוז נחלקו, **הג"ר שאול ברייש זצ"ל** (שאלת שאול סימן נט), מדגיש שביד אצל מומחי מחשבים ופעולת המחיקה הינה שינוי בעצם החומר ולכן דעתו שיש בזה איסור מחוק דאורייתא. **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (קדושת השבת חלק ב עמוד טז) סובר שאין בזה איסור דאורייתא, אבל נחשב כתב מדרבנן כי לעין האדם רואים כתב בשינוי המסך. **הג"ר עובדיה יוסף זצ"ל** (חזון עובדיה יו"ט עמוד רו), יביע אומר חלק ח סוף סימן זלמן **אויערבאך זצ"ל** (מאורי אש השלם חלק ב עמוד תשמ), בכמה אופנים, ששינוי חומר המסך לא נחשב כתיבה ומחיקה, כי השתקפות האור על החומר לא שינה בו מאום והוא חזותא בעלמא, שאינו מתקיים ותיכף חוזר לכרייתו.

בברכת התורה
קעיבא יוסף לוי

היה צריך לכתוב יהודה וטעה ולא כתב ד' תלה הד' למעלה, וביאר במחנה אפרים (לרבי אפרים נבון, בסוף הספר, חידושים על סדר הטור, סימן רעו סעיף יב), וכן מוכח מהגהות הגרע"א והלבוש (סימן רעו סעיף יב), שאין בהוספת ד' איסור מחיקת השם, כיון שלא התכוין כלל לכתוב השם מותר למחוקו, ורק אם התכוין לכתוב את השם בטמא, דהו"ל קדושה ואסור במחיקה.

וכן דעת השדי חמד (מערכת המ"ם כלל י ד"ה נחזור) בשם הרבה אחרונים להקל שלא חל קדושת השם כאשר התכוין לכתוב יהודה, ותמה על המנחת חינוך (מצוה תלז אות ג) שהחמיר, וסובר שחל קדושת השם אף שהתכוין לכתוב יהודה, וההיתר להוסיף ד' מלמעלה, הוא משום שתלוי אינו נחשב מחיקה, שכלל נקוט בידינו 'התלוין מצטרפין להכשיר ולא לפסול'. ובחזו"א (י"ד סימן קסד ג) הסיק, שאם שרף לכתוב יהודה ובטעות לא כתב ד"ל לא חל עליו קדושה כלל, דהוי ככתבו קוף דמתעסק בעלמא הוא.

קדוש: מאידך מבואר בשו"ע (או"ח סימן לב סעיף ג), אם זרק עפרות זהב על האותיות, מעבירי הזהב וישאר כתב התחתון וכשר. אבל אם זרק הזהב על אות מאזכרות, אין לו תקנה לפי שאסור להעביר הזהב, משום דהוי כמוחק את השם. ומדייק הפמ"ג הביאו הביאור הלכה (ד"ה כמוחק), שמעמ אפילו זרק זהב שלא לקדושת השם, אסור למחוק ודלא כדעת הש"ך. אף דעת הפנים מאירות (חלק א סימן לח מה) לאסור, ודחה את הראיה מהגמ"ל בגיטין דאפשר לפרש כוונת הגמ' שאין מלקות אבל יש איסור. ועוד שרק כאשר היה צריך לכתוב את השם ונתכוון לכתוב יהודה וטעה ולא הטיל בה דל"ת, הרי זה נכתב בפירוש שלא לשמו, אבל בסתמא כוונתו לשמה וחל עליו קדושה. ובספר קדושת השבת (עמוד תיא) הביא בשם הגר"ש אלישיב זצ"ל שהחמיר בהז.

האם מועיל תנאי: מבואר ברמ"א (סימן רעו סעיף י), שבמקום הצורך מותר למחוק את השם שכתבו בסידורים בצורת שני יודין ואחד על גביהן. וכתב הגר"י יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל (עיין יצחק או"ח סימן ה), שאם נכתבו מתחילה בתנאי שלא יחול עליהם קדושה, מותר לשורפם, שהרי לדעת רוב הפוסקים שם שנכתב שלא בקדושה מותר למחוקו, ואולי יש בזה איסור דרבנן, וכאשר כתבו בשני יודין שיעיקר האיסור הוא רק חומרא בעלמא, וגם התנה בפירוש שלא יחול עליו קדושה אין להחמיר בו כלל, דהוי בכלל גזירה לגזירה.

ולפי ההיתר של רבי יצחק אלחנן, כתבו בשו"ת שבט הלוי (חלק ז סימן ד), וכעין זה בשו"ת דברי בניהו (חלק כז סימן קצג), יש לנו היתר לצורך גדול כמו בדיקת ספר תורה בתוכנת הגהה ממוחשבת, שיתנה בפה מלא שלא תחול קדושה כלל במה שכותב על המסך, וכן יוכל למחוק בכל עת.

לכאורה קשה על השבט הלוי, הרי עיקר ההיתר של העין יצחק נאמר רק בשם של שני יודין, בצירוף סברת הרמ"א, ולא בשם שנכתב במפורש. וכנראה כוונת השבט הלוי, שגם כתיבה על המסך יש צד גדול שאינו נחשב כתיבה כלל וצירוף עם התנאי שלא יחול קדושה אין להחמיר בו כלל.

על פי דברי השבט הלוי, עיצה גדולה למשתמשי המחשבים, שיגלו דעתם בתנאי גמור ומפורש, שאין כוונתם לקדש את שמות הקודש שכותבים על המחשב כל ימי חייהם. ויתכן להוסיף וללמד זאת, שגם אדם שלא גילה דעתו בפירוש שאין כוונתו לקדש, הרי זה אומדנא דמוכח בלבו ובלב כל אדם שאינו רוצה שיחול קדושה על מסך המחשב, וכאילו התנה בפירוש שלא יחול קדושה, כי הרי בדעתו המחשיב ולכתוב דברים אחרים במחשב, ואינו רוצה שיצטרך להשאיר את השם על המסך לעולם, וכמו שכתבו הפוסקים לגבי כתיבת השם על מטבע עובר לסוחר, שהוא כתנאי מפורש שאינו מתכוין לקדשו.

הוא לא שיש בו מלקות, הנלמד מהפסוק (דברים פרק יב פסוקים ג-ד) וְאֵבְרָתֶם אֶת שְׁמֵךְ מִן הַמְּקוֹם הַהוּא: לא תַעֲשׂוּן כֵּן לַד' אֱלֹהֵיכֶם, לא הזכיר דרך השחתה' ואילו לגבי איסור סתירת אבן מהמזבח ההיכל והעזרה, (שם הלכה ז) כתב שהאיסור הוא דרך השחתה', ומקורו מהפסוק (שמות פרק לד פסוק יג) כִּי אֵת מִזְבְּחֵיכֶם תִּתְצֹוּ, וכתוב (דברים פרק יב פסוק ד) לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לַד' אֱלֹהֵיכֶם.

טעם החילוק כתב האבן אזול, למרות ששני האיסורים נלמדים מאותו פסוק, באיסור מחיקת השם, גם כשמוחקים אות אתח שלא בדרך השחתה כבר נבטל השם, אבל במזבח האיסור הוא ההשחתה, כי מצד עצם הסתירה, הרי כשסותר אבן אחת לא התבטל המזבח [קשה, הרי מבואר בגמ' (זבחים דף נט. חולין דף יח), ונפסק ברמב"ם (הלכות בית הבחירה פרק ב הלכה יא), שפגמינו באבני מזבח בכלל שיש, הוא, וצ"ע], ומשמעות הפסוק 'תִּתְצֹוּ' שיעיקר האיסור הוא בפעולת השחתה, ואיסורו נתיצת אבן אחת נאמר רק בדרך השחתה.

רק כשכוונתו לאבד: מאידך לדעת התשב"ץ (חלק א סימן ב), והלכות גדולות (סימן עה), והגהות מיימוניות (יסודי התורה פרק ו הלכה א אות ב), ונפסק ברמ"א (י"ד סימן רעו סעיף יא), איסור מחיקת השם בספר תורה, הוא רק כאשר כוונתו למחוק ולאבד, אך גם מוחזק דרך תיקון מותר. וסברתו מצד ששני האיסורים נלמדים מאותו פסוק, וכשם שנתיצת המזבח האיסור הוא רק דרך השחתה, כך גם במחיקת השם האיסור הוא רק בדרך השחתה. והסיק על כך התשב"ץ - אלא שהדבר קשה להתיי כן באיסור תורה, ומפני שאנו מדמין לא נעשה מעשה.

העברת קובץ: והנה כל הפעולות הנעשות במחשב, אינם פעולות של השחתה, שכן דרך המשתמשים לפתוח קובץ ולסגור, העלעות על גבי המסך ולהוריד, לכתוב למחוק, להעביר מקובץ לקובץ, להעביר לסל המיחזור, וכדומה. במאמר שכתב הגר"מ מיכל שטרן שליט"א (מובא בספר קודש לה' מאמר ה סימן ג) לגבי נידון אחר כתב בתוך דברים שבצירוף עם שאר היתריות, יתכן לצרף את מחלוקת הפוסקים הנ"ל, האם איסור מחיקת השם הוא רק בדרך השחתה, לשיטת התשב"ץ שצייד להתיי למחוק כיון שאינו דרך השחתה, ואסר רק במחיקה דאורייתא. במחשב שאינו דאורייתא אפשר להתיר, ולשיטת הרמב"ם אסור. [יש להעיר, שראת אינו דרך השחתה, אבל גם אינו דרך תיקון של האות עצמו, ופשטות לשון הפוסקים וכפי שפסק הרמ"א, ההיתר הוא בדרך תיקון באות עצמו, ולא מספיק שני דרך השחתה].

2. איכותו של קדושה

אינו קדוש: כתב התשב"ץ (חלק א סימן קעז), בשם עמודי גולה, וכן כתב הסמ"ק (קס), הובאו דבריהם בבית יוסף (סימן רעו), שאיסור מחיקת השם נאמר רק בשם שכותב כיון לקדשו, אבל אם כתבו שם מן המדע, הרי שאלו קדושה אין בו איסור מחיקה. והוכיח כדבריו מהגמ' (גיטין דף כ. נד:), הרי שהיה צריך לכתוב את השם ונתכוון לכתוב יהודה וטעה ולא הטיל בו דל"ת מעביר עליו קולמוס ומקדשו דברי ר' יהודה, ונחמיה אומרים אין השם מן המדע, הרי שאין קדושה בשם שנכתב שלא בכוונה לקדשו, וממילא אין בו איסור מחיקה. וכן הוכיח הגהות מיימוניות (יסודי התורה פרק ו הלכה א אות א), ולדעת הש"ך (י"ד סימן רעו ס"ק יב), שם של קודש שלא נכתב לשם קדושה, מותר למחוק לצורך תיקון ודוקא, אבל לגז ולגזז שרי אפילו שלא לצורך תיקון, מבואר בדברי הש"ך שאם לא כיון לקדשו, מותר למחוק רק לצורך תיקון.

התכוין לכתוב יהודה: מבואר בשו"ע (סימן רעו סעיף יב),

3. שינוי השם

הוספת מקף: נחלקו הפוסקים האם מועיל להוסיף מקף לבטל קדושת השם, דעת **האבני נזר** (יו"ד סימן טסה), וכן הביאו **בשו"ת מנחת יצחק** (חלק ט סימן טב), שמקף פירושו חיבור של האותיות ואין מועיל לסלק קדושת השם, ועדיין יש בו איסור מחיקה, והג"ר **משה שטרנבוך שליט"א** (תשובות והנהגות חלק א סימן תרלח) מסתפק בזה. ולדעת **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (גניז הקודש פרק ז סעיף יד), אם כתב קו בין אותיות השם אין בהם קדושה. וכן משמע מלשון **האחיזרזר** (חלק ג סוף סימן לב). **בשו"ת שבט הלוי** (חלק ג סימן קע אות ד), תמה על האבני נזר, מדוע החמיר בקו חוצץ, הרי כיוון שכתב כן בכוונה שלא יתקדש השם, אין כאן איסור מחיקה כלל.

לפי השיטות המקילות יכול לכתוב מראש את השם עם מקף בין האותיות, כך לא יהיה חשש במחיקתו מן המסך. אבל אם כבר כתב את השם על המסך, לא יועיל להוסיף מקף באמצע בין האותיות, כי באמת כאשר מוסיפים אות במחשב הוא לא מזיז את האותיות, אלא מוחק מכאן וכותב בהמשך, ונמצא שעצם הוספת המקף הוא מחיקה של האות האחרונה וכתביה מחדש במרחק ממנו, ומה הועילו חכמים בתקנתם.

הוספת אות אָו ניקוד: אם מוסיף אות או ניקוד שבכך משתנה ההגייה של המילה, כגון אם כתב טעות שם 'שקי' יוסיף עוד אות יוצא 'שדיך', או לא חגש כשהיה כתוב 'שם קל', והוסיף ניקוד של פתח באל"ף, ויהא משמעותו כמו אֵל נָא תְעַבֵר (בראשית פרק יח פסוק ג). לדעת **המנחת חינוך** (מצוה תלז) הרי זה בכלל איסור מחיקת השם. להוסיף אות או ניקוד, שמקלקל את קריאת השם. והסתפק אולי אין על כך מלקות, כיון שלא עשה מעשה בגוף השם, או דלמא לוקה כיון שאיבד את השם והכתוב אומר לא תעשון כן. ולדעת **הברכי יוסף** (יו"ד סימן רעו ס"ק כו) יש להסתפק האם באופן שמוסיף ניקוד נחשב כמוחק את השם.

4. האם מותר בגרמא

מותר: מבואר בגמ' (שבת דף קכ: יומא דף ת,). ונפסק **ברמב"ם** (יסודי התורה פרק ו הלכה ו), הרי שהיה שם כתוב על בשרו. לא ירוחץ ולא יטוץ ולא יעמוד במקום הטיופת. נזדמנה לו טבילה של מצוה כורח עליה גמי יורד וטובל, דאמר קרא ואבדתם את שמם מן המקום ההוא לא תעשון כן לה' אלהיכם, עשייה הוא דאסור, גרמא שרי. וכן נוקטים הלכה **בכסף משנה**

(יסודי התורה פרק ו הלכה ו), **אבני נזר** (יו"ד סימן שע), **בית אפרים** (יו"ד סימן סא), **והתם סופר** (חלק א סימן לב). שמוטר למחוק את השם בדרך גרמא.

אסור: מאידך מבואר בגמ' (מגילה דף כו:): ספר תורה שבלה גונזין אותו אצל תלמידי חכם, ובכלי חרס, שנאמר ונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים. מכאן מוכיח **הנועד ביהודה** (תניינא או"ח סימן יז). וכן סובר **החזו"א** (יו"ד קסד ב) שאסור למחוק את השם בדרך גרמא. ורק לגבי טבילה של מצוה התיירו, אבל לדבר הרשות אסור למחוק בדרך גרמא. ואף שאין לאו דלא תעשון, מכל מקום אסור משום בזיון השם, דאין בזיון גדול יותר מגרם מחיקת השם.

ובספר חסידים (סימן תתקי) לא ישים אדם ספרים אצל אוכלים כדי שלא יאלכו עכברים הספרים, וכתבי לא תעשון כן לה' אלהיכם שלא יגרום אדם שימחק השם. משמע מדבריו שגם גרמא הוא בכלל האיסור דאורייתא.

לדעת **הדובב מישרים** (סימן טט), על פי דברי **הרשב"א** (שבת דף קכ:): ההיתר של גרם מחיקה, הוא רק אם יתכן שלא ימחק על ידי הפעולה, אבל אם ודאי ימחק אינו נחשב גרמא אלא כפשטוף בידים שאסור. לדעת **המנחת יצחק** (חלק ג סימן ג) על פי **הרשב"א** (חלק א סימן ב), ההיתר של גרם מחיקה הוא רק אם עומד להימחק לבד, כמו שם שכתוב על בשרו, אבל אם אין עומד למחוק מאיליו אסור למחוק בגרמא.

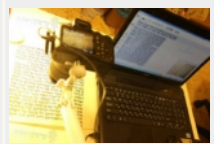
טעם ההיתר למחוק את השם בדרך גרמא, ביאר **הגרש"ז אויערבאך זצ"ל** (מאורי אש פרק ד, ומובא בשולחן שלמה סימן רנג אות ה) שרק בממון או בשפיכות דמים שעיקר האיסור הוא התוצאה שנחסר ממון ונפש חבירו, גם בגרמא אסור שהתוצאה האסורה קיימת. אבל במחיקת השם ובשבתית שבת האיסור על עצם המעשה, וכיון שגרמא אין נחשב מעשה, אין טעם לאסור.

שעון שבת: ולפי זה הורה **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (קדושת השבת עמוד תיב), שיכול למחוק את השם ממסך המחשב על ידי גרמא, כגון שיחבר בתחילת הכתיבה את המחשב לשעון שבת שיכבה אותו לאחר זמן. [מחשב נייד, כבה מיד עם ניתוק זרם החשמל, ממחשב נייד יקח עוד מספר שעות עד שתגמר הבטרייה]. ונראה דסבר שיש לצרף את שיטת הסוברים שמוטר למחוק בגרמא, ושיטת הסוברים שכתב העמוד לימחק מותר למחוק בגרמא, וגם כתב מחשב עומד לימחק. ובצירוף הסברא שאין במחיקת טקסט ממוחשב איסור דאורייתא.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. שלא בדרך השחתה: לדעת הרמב"ם מחיקה אסור אף שלא בדרך השחתה, ולדעת התשב"ץ ובעל הלכות גדולות אם מתכוין לתקן מותר, כמו במזבח.
- ב. שלא בכוונה: כתב שם בלי כוונה נחלקו הפוסקים האם יש בו קדושה. עוד נחלקו כאשר התכוין לכתוב 'יהודה' ויצא שם הוי"ה האם מותר למחוק.
- ג. תנאי: התנה שלא יהיה בשם קדושה, בשם שנכתב בכינוי כגון בשני יודין יש מתירים למחוק, כיון שגם שם גמור איסורו רק מדרבנן, וממילא בכתבו שני יודין דעיקר איסור אינו אלא מצד חומרא בעלמא מותר. ולדעת השבט הלוי, אם עשה תנאי, מותר למחוק כל שם, וההיתר רק לצורך גדול ועדיף שלא יבוא לידי כך.
- ד. שינוי השם: נחלקו הפוסקים האם מקף מבטל את קדושת השם. לשיטת המקילים יכול לכתוב מראש את השם עם מקף, אבל אם כבר כתב בלי מקף לא יועיל להוסיף כעת שבכך מוחק את השם הראשון. גם לא יועיל הוספת אות בתוך השם כיון שגם בזה נחשב כמוחק.
- ה. נחלקו הפוסקים לגבי הוספת ניקוד שמשנה את השם, לדעת המנחת חינוך אסור מדאורייתא, והברכי יוסף מסתפק בכך.
- ו. גרמא: נחלקו הפוסקים האם מחיקה על ידי גרמא, אסורה מדאורייתא, או שמוטרת, ויש מתירים רק בגרמא שיתכן שלא ימחק, ויש מתירים רק בגרמא שבלאו הכי עומד להימחק. ויש מתירים רק לצורך מצוה.

משיב כהלכה

השבוע 5 זוכים בהגרלה
בספר אהבת חסד המפואר

שאלה: איזה עצות אפשר להציע למחיקת השם ממסך מחשב ללא חשש?

האם מופיע הפתרון הבאים: שינוי גופן האותיות במחשב, (בתמונות וראים 4 סוגי גופנים כאלו), שבו מופיעות בצורה קטועה אותיות א ה י , בגופן shag200 נוסף גם אות ש. 'שומר מסך' שעולה באופן אוטומטי לאחר דקה ובהפעלה החדשה לא יחזור לאותו מסך; להעביר קו על גבי השם כחז? מקורות בד"ץ אותיות הפכות; ש"ת הר צבי (י"ד סימן ג), ש"ת מהרש"ם (חלק ג סימן ט).

כיצד מעברין את הערים מאיסור והיתר
כיצד מעברין את הערים וישתחו ארצה

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא. כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה! ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולוח 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות' קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בפקס מספר 1532-6507823
4. במייל @gmail.com 5047867

זוכה בהגרלת גיליון 285 על סך 100 שו
הבחור החשוב כמר דוד יוד גי'ן
שיבת עץ חיים ירושלים

מדור זה הוקדש השבוע לעילוי נשמת הגה"ח רבי
משה אריה בן אליהו זצ"ל ת.נ.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

נשיא אלקים אתה בתוכינו

כתב הש"ך (י"ד סימן רעו) שם של חול שנכתב כשמות הקדושים, כגון והייתם כאלהים וכדומה, מותר למחוק. והנה בגיליון הקודם (מספר 285) צוטטה בטעות במדור 'בית הוראה',

דוגמה לשם של חול, פסוק מפרשת השבוע, **דכתיב** (בראשית פרק כג) נְשִׂיא אֱלֹקִים אִתָּה בְּתוֹכְנוּ. אבל באמת אחר העיון מתברר, שרוב השיטות סוברים שהוא שם קודש.

במנחת שי (בראשית פרק כג פסוק ו), תחילה ציין **למדור** (רבה פרשה נח מב ועוד) אמרו לו מלך את עלינו, נשיא את עלינו, אלוה את עלינו. והוסיף שפיטוק הטעמים מורה כן. וציין **לילקוט** (פרשת משפטים רמז שנא) בשם **מסכת סופרים**, שכתב להדיא - נשיא אלקים אתה קדש, וסיים, אבל במסכת סופרים שאצלנו ליתיה.

ההוראה למעשה, כתבו בספר **מלאכת שמים** (חכמה עמוד 68). **קולמוס יוסף** (קול יעקב עמוד 68), **מקראי קודש** (חיי שרה עמוד קצב), **תיקון סופרים להג"ר מנחם דוידוביץ זצ"ל** (פרשת חיי שרה). הוראה לסופרים לכיון בשם זה לקודש, ולא ציינו לקדשו בתנאי כמו במקומות המסופקים.

עדכוני הלכה

שוקולד דולר

חברת ממתקים יצרה 'שוקולד' שמוטבע בו דולר ארה"ב, וכן יש דף אכיל' עם ציור של דולר, ונשאלה השאלה האם מותר לאכול, כיון שעל הדולר מופיע השם באנגלית?
והשיב הג"ר **יצחק זילברשטיין שליט"א** (חשוקי חמד שבת דף קכ): מעיקר הדין יש מקום להיתר מכמה טעמים, שיטת הפוסקים שאם כתבו בלע"ז מותר למוחק, ועוד שמבואר **ברוקח** (הלכות שבועות סימן רצו), 'מנהג להאכיל לתינוק בשבועות עוגה שכותבים עליה את הפסוק (ישעיהו נ ד). ד' אלקים נתן לי לשון למומים וכו'. אולם מהראוי שלא לאכלם, כי נראה כפגם וזלזול בשם, וכמו שכתב **תלמיד מהר"ם בספר התשב"ץ** (סימן תטז), ובספר **בני יונה** (י"ד סימן רעו סעיף ג). שאין לכתוב את השם על העוגה שהוא מנהג ביזיון, אלא יכתוב השם ברמז או בראשי תיבות.

נושא הגיליון הבא:

'עצות למחיקה ללא חשש'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות הנצחה לע"ג, לרפ"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

- גיליון שבועי עומק הפשט
- שיעורים ימי עיון
- בית הוראה טלפוני
- ביורוי הלכה אקטואליים
- קו מידע הלכתי
- חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל:

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...